Varkenssector maakt zich op voor de export

Het Braziliaanse

Varkensvlees wordt in Brazilië voornamelijk geproduceerd voor de lokale markt. De export is nog van geringe betekenis. Maar zoals de pluimvee-industrie al jaren geleden soepel de sprong naar export maakte, zo zal dit ook met varkensvlees gebeuren.

De Braziliaanse varkenssector is vooralsnog sterk nationaal gericht. Er is een sterke binnenlandse vraag. De productie is voornamelijk geconcentreerd in het zuidelijke deel van het land, grofweg ten zuiden van São Paulo. Deelstaat Santa Catarina is de grootste producent. De sector bestaat overwegend uit kleine en middelgrote gezinsbedrijven, die doorgaans via integratie werken voor de grote vleesindustrieën. De belangrijke productiekostenfactor voer is tegen lage prijzen beschikbaar; Brazilië kent een gigantische soja- en maïsproductie.
De productie van varkensvlees steeg van 2,6 miljoen ton in 2004 tot 3,0 miljoen ton in 2008. Daarvan werd in 2008 0,53 miljoen ton geëxporteerd, ofwel 17%. Met andere woorden: 83% is bestemd voor de binnenlandse markt. Bijna de helft van de export gaat naar Rusland, gevolgd door Hongkong (20%) en Oekraïne (9%). Hoewel de export en het aantal bestemmingen relatief beperkt is, is de export in de afgelopen 12 jaar vertienvoudigd.

Brasil Foods

Wie in Brazilië 'varkensvlees' zegt, zegt Sadia en Perdigão. Deze twee vleesgiganten beheersen sinds jaar en dag de productie en verkoop van (verwerkt) varkensvlees. Jarenlang beconcurreerden deze aartsrivalen elkaar op het scherp van de snede, waarbij Sadia twee jaar geleden zelfs een vijandelijk overnamebod op Perdigão uitbracht. Dat wist laatstgenoemde ternauwernood af te slaan. Sindsdien is veel veranderd. Sadia kwam halverwege 2008 plotsklaps in grote problemen door speculeren op de internationale valutamarkt. Het bedrijf stond aan de rand van de afgrond en er leek geen uitweg. Die werd toch gevonden: nota bene in een fusie met aartsrivaal Perdigão. Beide bedrijven behouden hun eigen merken, maar zijn samengegaan in het nieuwe bedrijf Brasil Foods. Na oliegigant Petrobras en mijnbouwer Vale is Brasil Foods de derde grootste exporteur van Brazilië.

varken komt er aan!

Nederlandse producent

Eén van de producenten voor Brasil Foods is de Nederlander Roelof Rabbers in Palmeira, deelstaat Paraná. Het bedrijf heeft 850 zeugen, in vrij open stallen. De zeugen liggen in afzonderlijke kooien, de biggen worden in groepshuisvesting gehouden. Door de open stallen is de gezondheid van de dieren beter dan in Nederland, aldus de boer. Rabbers werkt voor Perdigão, dat de varkens, het voer en de dierenarts levert. Het risico ligt volledig bij Perdigão. In feite verhuurt Rabbers zijn stallen en arbeid aan de multinational, die een vaste prijs betaalt wanneer de biggen het bedrijf verlaten. Rabbers heeft ook 16 hectare maïs. Dat wordt niet gebruikt als voer op het eigen bedrijf, maar verkocht aan derden. Tijdens het bezoek aan zijn bedrijf klaagde Rabbers over traagheid waarmee de gemeente milieuvergunningen afgeeft nu het bedrijf wil uitbreiden. Het beeld dat in Brazilië boeren een kostenvoordeel zouden hebben omdat milieuregelgeving niet streng zou worden nageleefd, verwijst hij naar het land der fabelen.

'Open stallen zorgen voor een betere gezondheid'.

Foto's: Saulo Cruz

Dierenwelzijn

In Brazilië is dierenwelzijn geen issue op de wijze waarop hieraan in Nederland invulling wordt gegeven. Het onderwerp staat vooral in het licht van een beter economisch resultaat voor de ondernemer. Onderzoek door het Braziliaanse landbouwkundig instituut

Topigs do Brasil

interview met Hermanus Wigman, algemeen directeur

"We zijn opgestart in 1994 met de import van dieren. Topigs do Brasil heeft een marktaandeel van 25% en is de tweede in de markt. We hebben 70 werknemers en de omzet is rond de € 11,6 miljoen. Brazilië is één van onze belangrijkste markten. Het is een professionele markt, met een moderne varkenshouderij waar onze producten goed passen. Veterinaire eisen bij de export en import van fokmateriaal zijn een probleem. Dit maakt uitwisseling van genetisch materiaal tussen Brazilië en andere landen moeilijk. Het beperkt ook de groeimogelijkheden in Latijns-Amerika en maakt het moeilijk de fokpopulaties in Brazilië goed te koppelen aan die van de rest van de Topigs-organisatie. Onze belangrijkste concurrenten zijn PIC, DanBred, PenArLan en Genetic Pork. PIC is de marktleider met 35%."

‘Voor wie zijn product in Brazilië overal verkoopt, is het een kleine stap naar de wereldmarkt.’

Embrapa richt zich dan ook vooral daarop. Een technisch rapport uit juni 2009 beschrijft de welzijnsomstandigheden van varkens tijdens transport naar het slachthuis. Daarbij is gekeken naar afstand, aantallen dieren per vrachtwagen en temperatuur tijdens transport. Het rapport concludeert dat een hoge mate van stress bij varkens tijdens het transport resulteert in een lagere opbrengst en een slechtere vleeskwaliteit. Reden genoeg om iets aan dierenwelzijn te doen.

Vooruitzichten

Na het topjaar 2008 kent de Braziliaanse varkenshouderij momenteel een kleine terugslag. De export is door de economische terugval verminderd. De binnenlandse vraag is echter redelijk op peil gebleven. Brazilië heeft weinig last van de crisis, en voor 2009 wordt naast 1,5% macro-economische groei, ook een toename van het aantal banen van 600.000 verwacht.
Verdere professionalisering van de varkenshouderij zal de komende jaren leiden tot een hogere productie tegen concurrerende prijzen. Beter management ter voorkoming van besmettelijke dierziekten zal bijdragen aan vergrote markttoegang in andere landen. Uit ervaring in de pluimveesector wordt duidelijk dat het een kleine stap is naar de wereldmarkt, voor wie in staat is een goed product tot in de uithoeken van het uitgestrekte Brazilië te verkopen.
De overheid bevestigt dat beeld.

Volgens José Garcia Marques, hoofd strategie van het Braziliaanse ministerie van Landbouw, heeft Brazilië over tien jaar niet alleen 90% van de wereldmarkt voor pluimveevlees en 61% van rundvlees, maar ook 21% van de wereldmarkt voor varkensvlees. Kortom: het Braziliaanse varken komt er aan.

Bart Vrolijk, LNV-Raad Brasília

Vakbeurs

Nieuwsgierig geworden om met eigen ogen de ontwikkelingen in de Braziliaanse varkenshouderij te zien? Breng dan een bezoek aan de Avesui, de jaarlijkse vakbeurs voor de intensieve varkens- en pluimveehouderij. De beurs is van 11-13 mei 2010.
Meer informatie: www.avesui.com

Relevante websites

www.agricultura.gov.br – Braziliaanse ministerie van landbouw
www.cnpsa.embrapa.br – Landbouwkundig onderzoek varkens en pluimvee
www.brasilfoods.com.br – Brasil Foods, moederbedrijf van Sadia en Perdigão
www.abipecs.com.br – Associatie van producenten en industrie in varkenssector